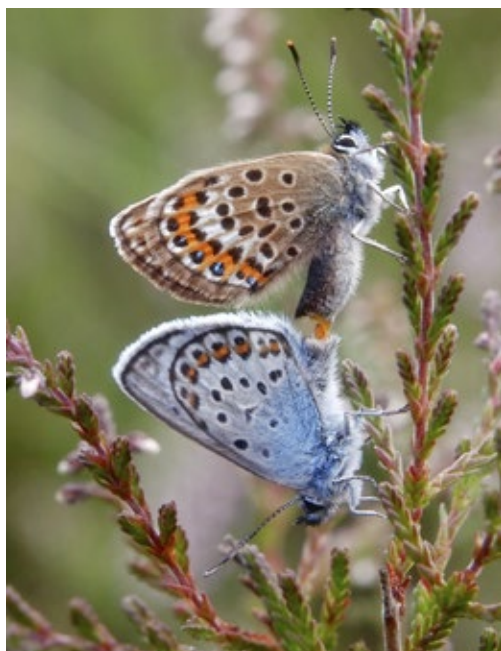

Herstel van het veen

Door ontwatering voor turfwinning in de 19e eeuw is veel veen verdroogd. Tijdens dit proces komt veel koolstofdioxide (CO₂) vrij, een vervelend broeikasgas. De overheid wil de uitstoot van CO₂ verminderen. Het verbeteren van de waterhuishouding helpt bij het verminderen van deze uitstoot. Vanaf 1968 tot 2016 zijn er veel maatregelen uitgevoerd om de waterhuishouding te herstellen, zoals de aanleg van dammen en het dempen van sloten.. Alle maatregelen zijn bedoeld om weer water in het gebied vast te houden, essentieel voor levend hoogveen en het vasthouden van CO₂. Toch zijn de maatregelen niet voldoende. Om die reden is in 2016 een omvangrijke herinrichting gestart om ook buiten het gebied de waterhuishouding

Heideblauwtje

Tekst, kaartmateriaal en
grafische verzorging:
Provincie Drenthe
Foto's: Hans Dekker
Basisontwerp: Buro Kloege

Oktober 2016

aan te passen. Belangrijk onderdeel is de aanleg van bufferzones, waardoor meer water in het veengebied wordt vast gehouden. Ook zullen de recreatieve- en toeristische voorzieningen worden verbeterd. Door samenwerking met Duitse overheden werken beide landen ook aan herstel aan de Duitse kant van de grens. Alle inspanningen zijn erop gericht om dit unieke gebied te behouden en te herstellen op een manier dat ook u er van kunt genieten.

Meer informatie

provincie Drenthe

(0592) 36 55 55
bodem@drenthe.nl
www.drenthe.nl/
aardkundigewaarden

Het Bargerveen

Geologische Tijdschaal:

Hoofdtijdperk	Periode	Tijdvak	Tijd	Aantal jaar geleden
Kenozoïcum	Kwartair	Holoceen	Subatlantisch Subharmisch	2.700
				5.000
				8.000
				9.000
				10.000
				115.000
				150.000
				370.000
				410.000
				475.000
				850.000
				1,1 miljoen
				1,2
				1,5
				1,8
				2,45
				2,6

Het Bargerveen in Zuidoost-Drenthe (2000 ha), is het grootste en een van de meest bijzondere hoogveengebieden van Nederland. Het natuurgebied is het enige grote veengebied dat nog bestaat van het ooit 160.000 ha grote Bourtanger Veen. Hoogtepunt is het Meerstalblok, met nog actief hoogveen. Daarom is het Bargerveen door de provincie Drenthe is aangewezen als het zevende Aardkundig Monument. Bovendien is het Bargerveen een Natura 2000-gebied.

Op 27 oktober 2016 werd het Bargerveen tot Aardkundig Monument van de provincie Drenthe benoemd.

Ontstaan van het veen

Zo'n 10.000 jaar geleden eindigde de laatste ijstijd en veranderde het klimaat, het werd warmer en natter. Omstreeks 6000 jaar voor Chr. was er in het gebied sprake van een moeras met een eerste begin van veenvorming. Veenmos is de belangrijkste plant van een veengebied. De plant kan tot veertig keer zijn eigen gewicht aan water opnemen. Bovendien groeit van boven door en sterft van onderen af. Zo ontstaat een dikke laag dode plantenresten met daarbovenop de veenbegroeiing die gevoed wordt door puur regenwater. Dan spreken we van actief hoogveen en ontstaat een dik pakket veen. In het Bargerveen is deze laag hoogveen soms wel zeven meter dik. In het hoogveen komen ook veenmeren voor; die noemen we meerstallen. Het ontgonnen Zwarte Meer was ooit een groot veenmeer. Het hoogveen bestaat uit meerdere lagen. Op de zandbodem ligt vaak een voor water slecht doorlatend laagje. Daarop ligt een dikke laag sterk vergaan zwartveen. Daar weer bovenop ligt witveen. De bovenste laag witveen werd tijdens de ontginning vaak vermengd met zandgrond en werd daarna dalgrond genoemd.

Veenprofiel

Rijke historie

Pas vanaf de 18e eeuw slaagden boeren er in om in het Bourtangerveen te overleven. Ze ontwaterden het veen en legden kleine akkers en graslandjes aan. De boeren verbouwden er boekweit, rogge, zwarte haver en aardappelen. Voor de boekweitteelt stak men stukjes van het veen in brand, waarna men in de achterblijvende as de boekweit zaaide. De graslandjes waren rijk aan bijzondere planten en dieren. Nergens anders in de wereld zijn dit type bovenveengraslanden te vinden.

Vanaf 1851 kwam de winning van turf op gang. Veenontginning was zwaar werk. De arbeiders woonden midden in het veen. Tussen de twee wereldoorlogen woonden de meeste mensen in het veen. De laatste woning, het Huisje van Uneken, is 1966 bewoond geweest en fungeert tegenwoordig als insectenhotel. Overal zijn in het Bargerveen nog sporen van deze vroegere activiteiten te zien, zoals de boekweitbrandcultuur en de vervening herkenbaar. Kijk maar naar de percelering, hoogteverschillen en de verlaten woonplaatsen.

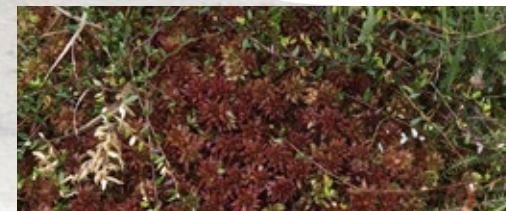
Huisje van Uneken

Onvervangbare natuur

In het Bargerveen komen veenmossoorten voor die kenmerkend zijn voor vitale hoogvenen. In het landschap zijn vaak bulten en slenken te herkennen, elk met hun kenmerkende plantensoorten, zoals kleine veenbes, lavendelheide, ronde zonnedaauw en beenbreek. Als het veen licht is uitgedroogd is vaak een vochtig heideveld ontstaan met zijn eigen karakteristieke plantengroei, vol dophei, pijpenstrootje, witte snavelbies en kleine zonnedaauw. Ook lange zonnedaauw komt hier voor, het enige gebied in Nederland waar deze soort zich kan handhaven! Ook de bovenveengraslanden staan bekend om hun bijzondere planten, zoals de welriekende nachtorchis en de addertong.

Hoogveen is een levend landschap met tal van dieren die zich hier thuis voelen, van de vele libellensoorten tot adder en heikikker. Bovendien biedt die rijkdom aan dieren voedsel voor veel vogels, zoals boomvalk, grauwe klauwier en blauwborst. In de zomer wemelt het hier van de heideblauwtjes, een prachtige dagvlinder. De zeldzame aardbeivlinder zet haar eitjes af op tormentil, een plant die veel voorkomt in de bovenveengraslanden. Omdat er al veel herstelmaatregelen in het veengebied zijn uitgevoerd, zijn grote delen van het gebied onder water komen te staan. Deze gebieden zijn een eldorado voor watervogels, ideaal voor porseleinhoen en watersnip. In de winter slapen hier duizenden rietganzen en zwanen. De zeearend heeft het gebied inmiddels ontdekt en jaagt hier regelmatig op waterwild.

Veenmos